

Társas készségek kognitív mechanizmusainak összehasonlító vizsgálata innovatív módszerekkel

15. A projekt nem szakmai jellegű összefoglalója.

Mára széles körben elfogadott, hogy bármely faj, így az ember viselkedését is nagyban meghatározza az a környezet, amelyhez evolúciós léptékben alkalmazkodott. Egyre több tudományos bizonyíték szól amellett, hogy a kutyák számos vonatkozásban kisgyermek-szerű társas kommunikációs készségekkel rendelkeznek és ez a háziasítás évezredei során az emberrel megosztott közös környezethez való alkalmazkodásnak köszönhető. Bár a kutya és ember értelmi működése nyilvánvalóan nagyon eltér egymástól, a jelen kutatás célja annak feltárása, hogy a kutya és az ember(gyerek) között megfigyelhető „felszínese” viselkedési hasonlóságok háttérében, az értelmi működés rejtett szabályzó szintjein (idegrendszeri aktivitás, hormonális és genetikai szabályozás) milyen hasonlóságok figyelhetők meg. Vizsgálatainkban a hagyományos viselkedési megfigyeléseket modern idegtudományi nem-invazív módszerekkel (agyi képpalkotó eljárások, idegrendszeri aktivitás mérése) és a környezeti tényezők génműködésre gyakorolt hatásának elemzésével egészítjük ki. Kísérleteinket a '3R' elvének maximális figyelmebe vételével terveztük meg, egyik kísérletünk sem alkalmaz invazív, illetve az állat számára fájdalommal járó módszereket. Az állatok műtéti eljárásoknak nincsenek kitéve. Tervezett vizsgálataink nem okoznak fájdalmat az alanyoknak. A fenyegető megközelítéses és oxytocinos tesztek során a kutyák enyhe stressznek lesznek kitéve. Ezt a teszt rövidegével (maximum 1 perces fenyegető megközelítés; maximum 30 mp befűtés); a gazda jelenlétével, a gazda számára biztosított mérlegelési és teszt közbeni közbeavatkozási lehetőség megadásával, valamint a tesztet követő bőséges "feloldási" periódussal (játék, jutalomfalat, simogatás) enyhítjük. Ezekben a helyzetekben a mintaelemszámot csoportonként minimalizáljuk (max 15 egyed/csoport). A többi vizsgálati helyzetben 10-14 (4. kísérlet), 20 (3. kísérlet), 30 (1., 2., 5., 7. kísérlet) illetve 50 (6., 8. kísérlet) a tervezett alany-létszám. Mivel nem-invazív vizsgálatainkban családi illetve menhelyi kutyák vesznek részt a gazdáik/gondozóik tudtával, hozzájárulásával, valamint jelenlétében, az alanyok helyettesítése nem szükséges, illetve nem kivitelezhető. A kutya számára enyhe stresszt jelentő tesztek során mért viselkedésbeli/neurális változásokat, illetve eredményeket lehetőség szerint többféle vizsgálathoz is felhasználjuk így csökkenthető a kísérletekhez behívott alanyok száma. Várakozásaink szerint a kutatás eredményei közelebb vihetnek minket ahhoz, hogy megértsük azokat a rejtett szabályzó folyamatokat amelyek a kutya és az ember sajátos társas-értelmi képességeinek kialakulásában szerepet játszanak.